

TOIDUTEE

EST

TASTE HANSEATICA

LÄTI
—
EESTI

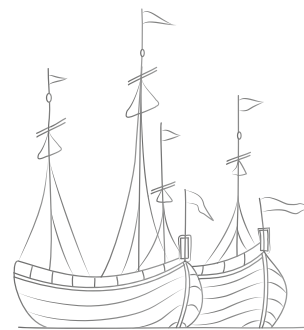
Sisukord

- Lk 4–11 Läti ettevõtted
- Lk 12–18 Eesti ettevõtted
- 3. kaas Kaart

Ammutage inspiratsiooni ajaloolisest toidupärandist ja proovige retsepte, mis pärinevad Rubene kirikuõpetaja Christoph Harderi 1795. aastal välja antud esimesest lätikeelsest kokaraamatust „Tā pirmā pavāru grāmata, no vāces grāmatām pārtulkota“ („See esimene kokaraamat, saksa raamatuist tõlgitud“). Retseptid leiata: .

Suurepärase valiku vanu retsepte koos traditsiooniliste toitude kirjeldustega leiata Liivimaa Maitsete veebilehelt: www.flavoursoflivonia.com/v

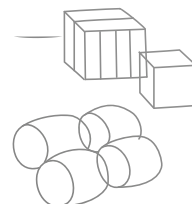

RĪGA LATVIA

CĒSIS

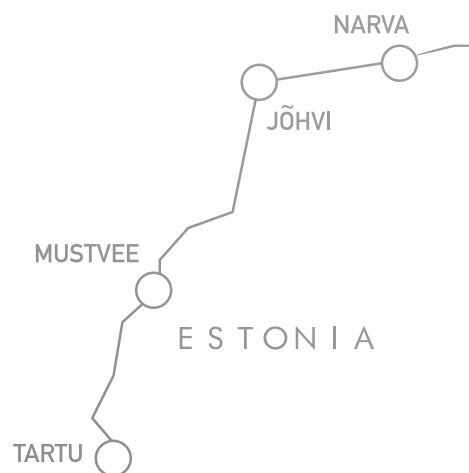
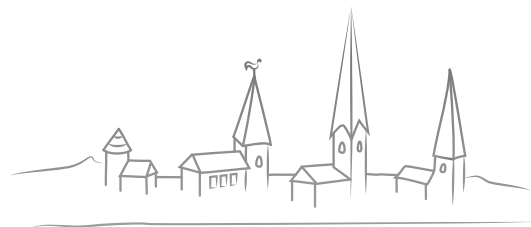
VALMIERA

VALGA
VALKA

Piktogrammide selgitused

- Avatud ettetellimisel
- Avatud kindlatel kellaegadel
- Avatud kindlatel kuudel
- Majutus
- Kultuurimärgis „Läti pärand“
- Keskkonnamärgis „Roheline sertifikaat“
- Eesti ökoturismi kvaliteedimärgis „Ehtne ja huvitav Eesti“
- Toidutootja, kes pakub degusteerimist ja kaasaostmisvõimalust
- Toidupakkuja
- Toidutootja, kes pakub ka toitlustust

Äsja oma iseseisvuse 100. aastapäeva tähistanud LÄTI JA EESTI moodustasid aastasada eest ühise Liivimaa, mille tähtsamad kaubateed kulgesid pikka aega läbi hansalinnade. Hansa hülgeaegu meenutavad vanalinnade munakividega sillutatud tänavad, suursugused kirikud ja keskele kohale rajatud turuplatsid. See oli aeg, mil jõudsid siia küll erinevad võrtsid ja uued toiduained, linnades elas palju saksa kaupmehi ja linnu varustas kohalik rahvas. Vana-Liivimaa ning Hansa Liidu lagunemise järel võime rääkida rohkem juba baltisaksa mõisa- ja eestlaste-lätlaste talupojakultuurist, põimides vahele nüansse liivlaste, vadjalaste, vene vanausuliste jt maailmast. Erinevate kultuuride pinnalt välja kasvanud toidukultuur on sama kirev kui meie ajalugu, kuid ajal on olnud pärandada edasi vaid parimat osa. 100 aasta eest sai ringi aga täis. Hoolimata sellest, et Liivimaa kubermang jagunes kahe uue riigi - Eesti ja Läti vahel, on meil rahvakultuuris ja toidulaual jätkuvalt palju ühist.

Linnade ja maakohtade kõrtsmikud, toidutootjad ja kaupmehed kostitavad külalisi hea ning paremaga, ühendades iidsete traditsioonid kaasaegsete ideede ja võimalustega. Kohalikku toitu saab kirjeldada kui puhast, värsket ja ausat, kasutades enamasti oma põllul kasvanud või loodusest korjatud toorainet. Meie riigid on väikesed, kõik siin on lähedane ning isiklik. Saad rääkida põllumehega, kes jahvatas omakasvatatud rukist sinu leiva küpsetamiseks. Silutada lehma, kelle piima perenaine lisab sinu hommikukohvile. Suruda kätt pagaril, kes annab sulle sooja saiakääru. Kuulata öitsval heinamaal mesilaste suminat ja tunda suveleitsakus mee lõhna. Päikesetõusu ajal vaadelda jõge, kus kalamees ootab kannatlikult oma kalasaaki. Jalutada metsas ja korjata marju ning seeni. Ja tunda südames, kuidas see kõik ühendab meid kauge minevikuga.

Neli aastaaega teevad meid rikkaks. Kevad tuleb värskuse ja rohulusega, suvi värviliste marjade ja köögiviljadega, sügis rikkaliku tera- ja juurviljasaagiga ning talv sobib soojendavateks ahjuroogadeks. Sajandeid vanad hapendamise, soolamise ja kuivatamise traditsioonid lisavad meie köögile iseloomulikke maitseid. Paljudes kohtades pakutakse toitu kohalikust savist valmistatud nõudest, põletades neid esivanemate meetodite järgi. Lauale laotatakse linasest kangast laudlina ning vaasidesse sätitakse rohkelt lilli nii igapäevaselt kui pühade ajal. Sellised me oleme – looduslähedased - olles ise looduse osa.

Meenutades hansaaegade ajalugu, asuge teele mööda Maitsvat HansEATICA't. Teid ootavad 80 külalislahket peatuspaika nii Lätis kui Eestis: kõrtsid, talud, mõisad, veskid ja väikesed toiduainetööstused. Teelistel avaneb mitmel pool võimalus õppida midagi uut, mis võib olla ammu-unustatud vana: sõtkuda leivatainast, valmistada sõira või piiluda kalasuitsutamise saladustesse. Võite külastada ka pruulikodasid ning tutvuda, kuidas valmistatakse traditsioonilist õlut. Tellides degustatsioone on võimalik maitsta erinevaid toite ja jooke – nii saate kõige mitmekesisemad muljed.

Me usume, et armastus käib kõhu kaudu! Olete oodatud külla!

62

3

1

4

6

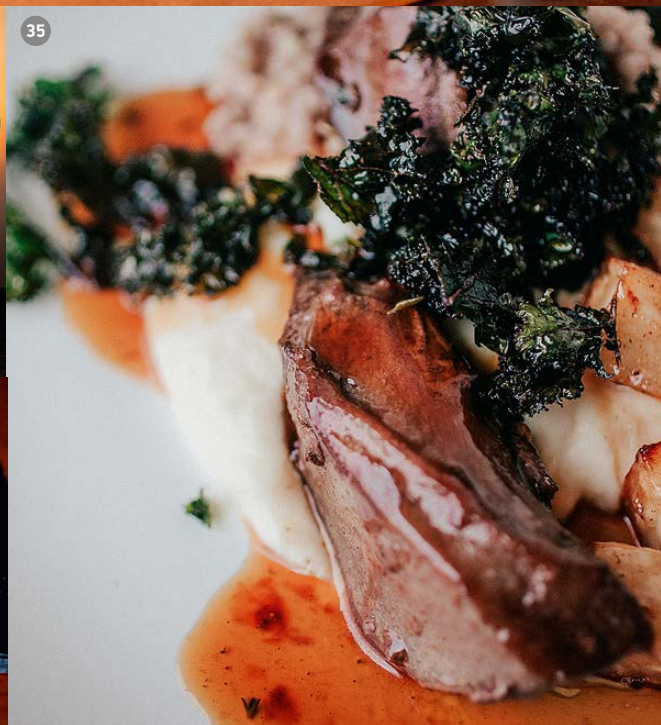
2

4

61

35

44

LÄTI

1 STRAUPE TALUTURG

"Vecpasts", Straupe vald, Pārgauja piirkond
+371 29464946, www.strauestirdzins.lv
GPS: 57.32511, 24.9186

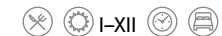
Turg toimub Straupe postijaamas iga kuu 1. ja 3. pühapäeval ning kuulub ainsana Baltikumis maineka rahvusvahelise liikumise *Slow Food* egiidi all loodud *Earth Markets* süsteemi. Turul müüakse eheadat ja kvaliteetset kohalikku toodangut ning lisaks töötab Straupe postijaama köök, kus pakutakse kohalikest saadustest valmistatud maitsvat Läti toitu.

2 UNGURMUIŽA restoran

Ungurmuiža, Raiskumsi vald, Pārgauja piirkond
+371 25652388, www.ungurmuiža.lv
GPS: 57.36277, 25.08724

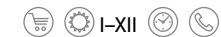
Barokse puidust mõisa peahoone kõrval paikneva restorani menüü jaoks on kokad inspiratsiooni ammutanud 18. sajandil mõisaproua Helene Juliane poolt kirja pandud retseptidest. Mõisa teemajas saab nautida mõisapargi pämade õitest valmistatud teed ja pirukaid.

3 Pruulikoda RAISKUMA LABUMU DARĪTAVA

"Rūķi 1", Raiskumsi vald, Pārgauja piirkond
+371 20370370, FB: raiskumietis
GPS: 57.31179, 25.15745

Pakutakse vanade traditsioonide ja retseptide kohaselt valmistatud õlut, küpsetatud leiba ning suitsutatud liha.

4 CĒSISE ORDULINNUS

Pils laukums 9, Cēsis
+371 26576111, www.cesupils.lv
GPS: 57.31323, 25.27138

Cēsis (Võnnu) ordulinnus (13.–16. sajand) on kunagine Liivi ordu kants ja ordumeistri residents. Linnuse õuele rajatud aiakeses võib kohata aednikku, kes kasvatab köögivilju, maitse- ja ravimtaimi. Tellimisel linnuse keskaegset elu-olu tutvustav programm ajastutruu söömaajaga.

5 Pagaritöökoda ja kauplus CĒSU MAIZE

Rīgas iela 18, Cēsis
+371 26412803, www.cesumaize.lv
GPS: 57.31204, 25.27212

Pagarikojas küpsetatakse erinevaid leivatoteid mahejahudest, kasutades nii nisu, tatart kui speltat. Lisaks pakutakse haputainast leiba.

6 Kohvik PRIEDE

Rīgas iela 27, Cēsis, +371 27212727, FB: kafepriede
GPS: 57.31124, 25.27071

Valgusküllane hubane kohvik, mille laud ja paljud sisustusdetailid on valmistatud soojust männipuidust, samuti serveeritakse mitmeid toite puidust lõikelaual. Menüüs Läti hooajalised toidud.

14

PIIMASUPP

Keeda nii palju piima, kui palju suppi soovid valmistada. Puista sellesse pisut riivitud leiba, jämedalt jahvatatud kaneeli, suhkrut, soola ja pisut sidrunikoort. Las see keeb mõne aja. Kurna läbi sõela, et see jääks ühtlane. Kuumuta jälle. Vahusta munakollane, kasta röstitud leivaviilud keedetud piima sisse ja vala see tummine piimasupp peale.

5

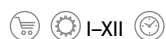

7 Butiik PIE KARLĪNES

Rīgas iela 21, Cēsis
+371 26587777, FB: PieKarlīnes
GPS: 57.31143, 25.27171

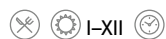
Vāikeses poes müūakse väiketootjate kaupa, leiab nii toidusveniire, looduskosmeetikat kui käsitööd. Hea koht kingituste leidmiseks. Lisaks saab nautida kohapeal valmistatud rohelisi smuutisid ja värskelt pressitud mahlu.

8 Restoran JĀNOGA

Valmieras iela 21a, Cēsis
+371 28309298, FB: JanogaCesis
GPS: 57.31899, 25.2862

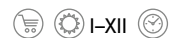
Pakutakse tānapāevaseid Lāti maitseid. Restoranis on tānapāevane interjōor, sundimatu atmosfāar ja maitsvad toidud kohalike talunike toodetest.

9 Kangete jookide tōōkoda VESELĪBAS LABORATORIJA

Kalna iela 5, Līvi, Drabeši vald, Amata piirkond
+371 26300072, www.veselibaslaboratorija.lv
GPS: 57.28367, 25.25164

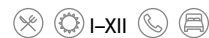
Valmistatakse kangeid destillaate, maitseviinasid ja napse Lāti marjadest ning taimedest.

10 Hotell KĀRĻAMUIŽA

Kārļi, Drabeši vald, Amata piirkond
+371 26165298, www.karlamuiza.lv
GPS: 57.24055, 25.21212

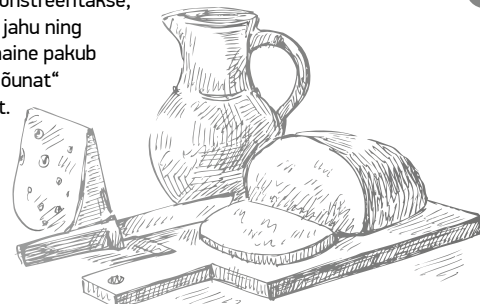
Hubane ōōbimine mōisahotellis, mida ūmbritsevad kaunid maastikud, rahu, vaikus ja harmoonia. Mōisa peahoones asuvas restoranis pakutakse hooajalist menūūd.

11 Āraiši tuuleveski

“Vējdzimnava”, Drabeši vald, Amata piirkond
+371 29238208, FB: AraisuVejdzimnava
GPS: 57.24813, 25.27077

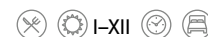
Taastatud tuuleveskis demonstrēeritakse, kuidas viljast jahvatatakse jahu ning valmistatakse tangu. Perenaine pakub vōimalust nautida „Mōldri lōunat“ veskis tōōdeldud teraviljast.

12 Restoran JONATHAN

“Ezerputni”, Amatsciems, Drabeši vald, Amata piirkond
+371 25606066, Jonathanspahotel.com
GPS: 57.22518, 25.30314

Lummaaval maastikul paiknevas kūlas asub vāike viietārnihotell, kuhu kuulub ka hinnatud restoran. Menūūd leiab moodsal viisil serveeritud kohalikke maitseid. Restoran kuulub ka *White Guide Baltic 2019* Lāti nimistusse.

13 Kōrts PIE DZIRNAKMEŅA

Ieriķi, Drabešu vald, Amata piirkond
+371 64170089, www.ierikudzirnavas.lv
GPS: 57.2089, 25.1701

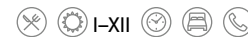
Pārast jalutuskāike Cecīļi ja Ieriķi loodusradadel astuge lābi maitsvaid ja rammusaid toite pakkuvast pubist. Menūūs on nii traditsioonili maitseid kui oma mājā retseptide jārgi tehtud roogi. Lisaks saab vārskelt kūpsetatud saiakesi ja kooke.

14 Restoran KANNAS

Annas, Zaube vald, Amata piirkond
+371 64180700, www.annashotel.com
GPS: 57.03774, 25.36708

Disainhotelli restoran Kannas pakub kohalicku toitu selle kōige ehedamal ja rustikaalsemal viisil. Kōōki iseloomustab hooajalisus ning toorme ūlim vārskus. Restoran kuulub *White Guide Baltic 2019* nimistusse.

15 OZOLIŅI talu

“Annas Ozoliņi”, Zaube vald, Amata piirkond
+371 26428082
www.ozolini.lv
GPS: 57.0356729, 25.4108112

Taimeteesid valmistav talu. Korraldatakse ravimtaimeteede tōōtube, valmistatakse mandalaid.

16 GUSTS APINISI talu

“Cimbuļi”, Skujene vald, Amata piirkond
+371 29208644
gustsapinis.lv
GPS: 57.0182232, 25.4252142

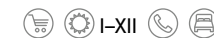
Talumajapidamine Lāti pōlismaastikul, kus kasvatatakse hūvitavaid pōllukultuure: kīnoad, amaranti, tatart jt. Korraldatakse teemapidusid ja degustēerimisi.

17 INDRĀNI puhkemaja ja mahetalu

Skujene vald, Amata piirkond
+371 29 455 715
www.zsindrani.lv
GPS: 57.09122, 25.49604

Mahetalu, mille tootevalikus on taimeteed, keedised, siirupid ja marmelaadid.

88

VŌIS PRAETUD VASIKALIHA

Lōika kooditūkist ōhukesed viilud tailiha, tambi need mōlemalt poolēt, puista ōhukeselt jahuga ūle ning prae pruunistatud vōis. Serveerimisel pigista pruunistatud vōile juurde sidrunimahla ja vala lihale.

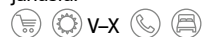

18 ELKAS KALNA SAIMNIECĪBA talu
Māles-3, Māji, Skujene vald, Amata piirkond
+371 29475811, FB:elkas kalna saimnieciba
GPS: 57.08331, 25.58985

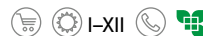
Puhtast loodusest ümbritsetud talu asub kohas, kust saab alguse Koiva jõgi. Pakutakse tule peal tehtud toitu ökoloogilisel puhasrest toodetest. Valmistatakse taimeteesid ja tervist kosutavad jahusid.

19 Kūūslaugutoodete tootja ja talupood LATVIJAS ĶIPLOKS

Cēsu iela 4, Rauna, Rauna vald, Rauna piirkond
+371 2241245, FB: Latvijas-Ķiploks
GPS: 57.33114, 25.6075

Pakutakse Lāti kūūslaugust tooteid nii traditsiooniliste pulbritu ja maitsesegudena kui uudeid maitsekooslusi, nagu nāiteks kūūslaugukomme ja -šokolaadi. Kaupluses korraldatakse degusteerimisi ning tutvustatakse oma tegevust.

154

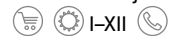
HANI LILLKAPSAGA

Kui hani on ette valmistatud ja jalad-tiivad vastu keha surutud, siis māhi selle ūmber nōōr, et hani keemise ajal koost ei laguneks, vaid pūūsiks selliselt, nagu oli ettevalmistatult. Keeda see valmis vees, millele on lisatud sool, sibul ja maitsetaimed. Keeda lillkapsad ja toitu serverides aseta need ūmber hane.

20 Juustu- ja nuudlitootja SIERA RAŽOTNE

Parka iela 4a, Rauna, Rauna vald, Rauna piirkond
+371 22014583, www.sierarazotne.lv
GPS: 57.33093, 25.61945

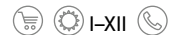
Ettevōte on Baltimaade ainus roheline juustu tootja. Valmistatakse ka kahte sorti riivjuustu – ūrtide ja kūūslauguga, selitatud vōid ehk ghee`d ja koduseid, erinevate kūūgiljade ja maitsetaimedega maitsestatud munanuudleid. Korraldatakse ekskursioone ja degusteerimisi.

21 Talu MAIZES MĀJA

“Krūūmiņi”, Liepa vald, Priekulji piirkond
+371 26887921, FB: Maizesmaja
GPS: 57.36364, 25.399145

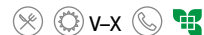
Leivamajas tutvustatakse Lāti rahvakultuuri ja traditsioone, pakutakse pirukaid ja korraldatakse leivavalmistamise tōōtuba.

22 Vabaōhu pitsarestoran VĪNKALNI

“Vīnkalni”, Kauguri vald, Beverīna piirkond
+371 29491187
www.vinkalniesi.lv
GPS: 57.4775, 25.44505

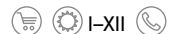
Kaunis maakohas saab ūppida ūige Itāalia pitsa kūūsetamist puuahjus vōi nautida head pitsat.

23 Veinikoda MATILDE

“Bilderi”, Kocēni vald, Kocēni piirkond
+37126457057, FB: Vīna-darītava-Matilde
GPS: 57.48383, 25.36276

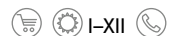
Pakutakse ainulaadseid veine ja vermuteid, mis on valmistatud aiast, aasalt, metsast ja soost korjatud marjadest ning ūitest. Nāidatakse veinitootmist ja on vōimalik degusteerida.

24 SILKALNI talu

“Silkalni”, Vaidava vald, Kocēni piirkond
+371 29432176
GPS: 57.4390806, 25.2425441

Talus tutvustatakse metsas ja aasal kasvavaid ravimtaimi, mis sobivad tee, toidu ning sauna jaoks. Jagatakse nōuandeid ja retsepte.

25 Ettevōte DABAS SPĒKS

“Pļaviņas”, Stalbe vald, Pārgauja piirkond
+371 29126874, FB: dabasspeks
GPS: 57.4887028, 25.0962606

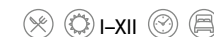
Pakutakse tervislikke tooteid erinevatest seemnetest ja maitsetaimedest, sh gluteenivabu. Kūūsetatakse tāisteraleiba ning jagatakse retsepte ning nōuandeid.

26 Hotell ja restoran DIKĻU PILS

Dikļi, Dikļi vald, Kocēni piirkond
+371 64207480, www.diklupils.lv
GPS: 57.59745, 25.10224

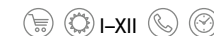
1896. aastal ehitatud uusbarokk-stiilis lossis paikneva superior-klassi neljatārnihotelli luksuslik restoran pakub gurmaanidele tōelist elamust - Vidzeme kohalikke saadusi tānapāevases vōtmes. Restoran kuulub *White Guide Baltic 2019* Lāti nimistusse.

27 KAŅEPĪTES talu

“Kaņepītes”, Kocēni vald, Kocēni piirkond
+371 28615485, FB: kanepites
GPS: 57.5471635, 25.2811267

Pakutakse mahedalt kasvatatud tera- ja kaunvilju ning jahusegusid, samuti maitsetaimi.

28 ZILŪŽI talu

“Zilūži”, Bērzaine vald, Kocēni piirkond
+371 26670067, www.grasbergs.lv
GPS: 57.59533, 25.24217

Oma lehmade toorpiimast valmistatakse Grasbergsi kaubamārgi all stabilisaatoreid kasutamata maitsvaid piimatooteid. Lisaks korraldatakse piima teekonda tutvustavaid ekskursioone ja degusteerimisi ning mūūakse talumune.

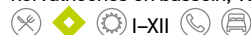

29 Külalistemaja LANTUS

"Lantus", Bērzaine vald, Kocēni piirkond
+371 29214406, www.laukumaja.lv
GPS: 57.6331279, 25.2432692

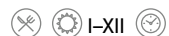
Kauni looduse rüpes asuvas vanas talumajas pakutakse majutust koos õhtu- ja hommikusöögiga, kõrvalhoones on basseini, väike SPA ning peoruum.

30 Restoran VECPUISIS

Leona Paegles iela 10, Valmiera
+371 26110026
vecpuisis.lv
GPS: 57.53629, 25.41798

Meeldiva interjööri ja laia menüüga restoranist on kujunenud rõõmu, rahu ning puhkuse koht. Restorani kõrval asub Valmiera kontserdisaal.

31 Kohvik BASTIONS

Bastiona iela 24, Valmiera
+371 64225502
FB: Kafejnīca-Bastions
GPS: 57.53949, 25.4227

Valmiera ajaloolises südames, keskaegsetel kindlusemüüridel paiknevas kohvikus saab süüa maitsvalt ja kiiresti. Väliterrass avaneb vaatega Dzirnava järvele.

32 Restoran RĀTES VĀRTI

Lāčplēša iela 1, Valmiera
+371 64281942, www.ratesvarti.lv
GPS: 57.53902, 25.42522

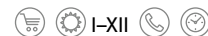
Romantilise interjööri art deco vaimus kujundatud restorani menüüst leiab hooajalisi ja kohalikust toorainest roogi. Suvel avatakse restorani kõrval suveaed, kus pakutakse grillil valminud toite.

33 Valmiera muuseumi ravim- ja maitsetaimede aed

Pilskalna iela 2, Valmiera
+371 64207635
valmierasmuzejs.lv
GPS: 57.5384, 25.42823

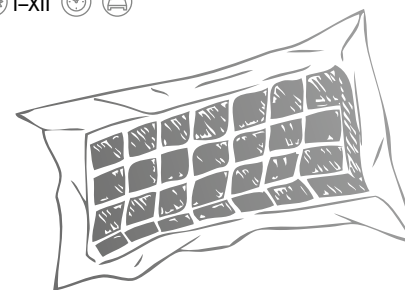
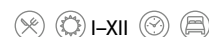
Valmiera muuseumi rajatud aias paikneb 12 ruudukujulist peenart, milles leidub 150 erinevat liiki ravim- ja maitsetaimi. Aed on külalistele avatud ööpäevaringselt, kuid saab tellida ka muuseumigiidiga ringkäiku. Huvilistele korraldatakse degusteerimisi.

34 Hotelli WOLMAR restoran AGNESE

Tērbatas iela 16a, Valmiera
+371 64207304
www.hotelwolmar.lv
GPS: 57.5434, 25.43067

Hotelli restorani ukسل tervitab teid kõigepealt rääkiv papagoi. Menüü on lai, toite leiab nii Läti köögist, kui võib minna kulinaarsele reisile mööda maailma. Restoranis korraldatakse ka elegantseid bankette.

35 Pruulikoda VALMIERMUIŽAS ALUS

Dzirnava iela 2, Valmiermuiža, Valmiera vald, Burtnieki piirkond
+371 20264269, www.valmiermuiza.lv
GPS: 57.55552, 25.43174

Valmiermuižat tuntakse eelkõige sealse õlletehase ja mõisapargis toimuvate "Ar Gardu Muti" talutoodete laadade poolest. Õlletehase tootevalik on lai, huvilised saavad minna ekskursioonile ning tellida degusteerimist. Toodangut müüakse kõrval paiknevas endisesse mõisa tallihoonesse rajatud poes, kust saab osta ka teiste väiketootjate tooteid ja käsitööd, ning õlleköögis, mille menüüst leiab lihtsaid hooajalisi Läti toite moodsamas serveeringus.

36 ADZELVIEŠI kanepitalu

"Adzelvieši", Burtnieki vald, Burtnieki piirkond
+371 29253507
www.adzelviesi.lv
GPS: 57.73174, 25.32908

Talus tutvustatakse vanaaegsete tööriistade ja -võtetega kanepi teekonda põllult lauale. Ringkäigu lõpetab kanepitoodete degusteerimine, mille kõrval perenaine vestab kanepiteemalisi rahvajutte ning laulab lõbusaid viise.

37 Pruulikoda BRENGUĻU ALUS

"Abula", Brenguļi vald, Beverīna piirkond
+371 29268927, FB: brengulualus
GPS: 57.54845, 25.54775

Endises hüdroelektrijaamahoones pruulitakse vanade retseptide järgi filtreerimata ja pastöriseerimata heledat ning tumedat õlut.

38 Šokolaaditöökoda ja -kauplus R CHOCOLATE

"Zelta Auns", Trikāta vald, Beverīna piirkond
+371 29393881, www.rchocolate.lv
GPS: 57.54311, 25.70877

Šokolaadipoekes kes koidavad pilku kaunitl kujundatud šokolaaditahvlid, erinevate täidistega trühvliid, meisterlikult voolitud kujukeseid ning muud tooteid, mis poe taga asuvad töökojas valmivad. Soovijatele korraldatakse õpitubasid.

39 VECKŪKURI talu

Cāliši, Jērcēni vald, Strenči piirkond
+371 29243070, mans-piens.lv
GPS: 57.6423863, 25.5493820

Mans Piens kaubamärgi all müüakse talu lehmade värskest piimast valmistatud erinevaid tooteid: jogurteid, hapendatud tooteid, juustu, toorjuustudesserte jne.

273

ANGERJAFRIKASSEE

Võta väiksemad angerjad, hõõru või tõmba neilt maha nahk. Prae koos peeneks hakitud sibula, maitsetaimede ja võiga helepruuniks. Hauta angerjaid, vajadusel lisa juurde vedelikku. Keeda, kuni saab valmis, lisa segades juurde veel munakollane, veiniäädikas, sool ja hakitud petesell, et saaks tummine.

297

VÄRSKED SUURED OAD

Pärast ubade eemaldamist kaunadest võta ära see must osa, mis on oa otsas, sest see muudab oad mõruks. Pese ära ja pane keevasse vette keema koos vähese soolaga ja keeda valmis. Vala keedetud ubadelt vesi ära. Võta puhas või, peeneks hakitud petersell, sool ja pisut pipart ning moori ära. Võid gameerida nii, kuidas meeldib.

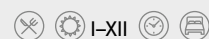
EESTI

40 HOTELL METSISE restoran

Julius Kuperjanovi 63, Valga, Valgamaa
+372 766 6050, www.hotellmetsis.com
GPS: 57.781134, 26.049694

Restorani menüüst leiab kohalikust toorainest nii

- ulukiliha-
- kui ka kalarookasid.

41 METSIK ELU Talu

Kalde talu, Kaagjärve, Valga vald, Valgamaa
+372 5255 137, www.metsikelu.ee
GPS: 57.760873, 26.209978

Kitse- ja segapõllumajandustalu, kus tehakse ise värsket toorainest toorjuustu ning teisi kitsepiimatooteid. Põllul kasvab värsked kartul, mahlakad maasikad ja muud aiasaadused.

42 ÖÖBIKU Ürditalu

Ööbiku talu, Tsigurmäe, Valga vald, Valgamaa
+372 5295578, www.taimetee.ee
GPS: 57.595602, 26.315974

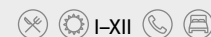
Mahameetodil ürtide, marjade ja köögiviljade kasvatamise ning neist toodete valmistamisega tegelev talu, mis asub ökoloogiliselt puhtas piirkonnas.

43 KAKULAANE turismitalu

Palu, Lauküla, Otepää vald, Valgamaa
+372 53505056, www.kakulaane.eu
GPS: 57.883811, 26.343716

Turismitalu asub keset puutumata loodust. Talus saab maiustada hõrkude roogadega, püüda kala, käia saunas ning ööbida. Tegevusi leidub nii aktiivse puhkuse harrastajatele kui ka niisama nautlejatele.

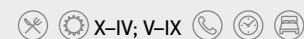
44 Restoran VIDRIK

Sangaste loss, Lossiküla, Otepää vald, Valgamaa
+372 58161151, www.sangasteloss.com/vidrik/
GPS: 57.901955, 26.280294

Restorani menüü põhiorhok on kvaliteetsel

- ulukililhal
- ja Sangaste lossi tiigist püütud Siberi tuural.

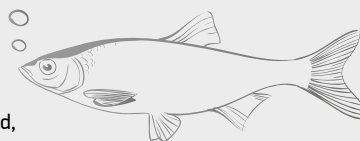
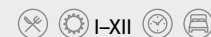
Au sees hoitakse esivanemate toidumaitsestamis- ning küpsetusvõtteid.

45 SANGASTE Rukki Maja

Valga mnt 11, Sangaste, Otepää vald, Valgamaa
+372 5237637, www.rukkimaja.ee
GPS: 57.925234, 26.326882

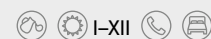
Rukkirestoranis pakutakse Sangaste rukkist ja kohalikust toorainest valmistatud roogasid suupistetest magustoitudeni.

46 KUNSTIMÄE turismitalu

Risttee Otepää vald, Valgamaa
+372 5058231, www.kunstimae.ee
GPS: 57.961747, 26.400678

Talu iseloomustab maitsev toit ja kaunis asukoht. Lisaks traditsioonilistele turismiteenustele kasvatatakse talus kanepit, millest valmistatud tooteid (seemned, õli, jahu) saab nii kaasa osta kui kohapeal maitsta.

47 MURIMÄE veinikelder

Murimäe, Truuta küla, Otepää vald, Valgamaa
+372 5065864, www.murimaevein.ee
GPS: 57.984858, 26.576557

Maalilisel Otepää maastikul, Nahajärve nõlvale rajatud veinikeldris pakutakse käsitööveine parimatest Eestis kasvavatest puuviljadest-marjadest ja viinamarjadest. Kohapeal korraldatakse veinide degustatsioone ja koolitusi.

48 GMP CLUBHOTEL & PÜHAJÄRVE restoran

Tennisevälja 1, Otepää, Valgamaa
+372 5073374, www.clubhotel.ee
GPS: 58.046219, 26.468794

Kauni Pühajärve kaldal asuvas restoranis valmivad peakoka käe all kohalikust toorainest esmaklassilised road. Lisaks korraldatakse kulinaarseid toidusündmusi, nagu näiteks pimeõhtusööke. Restoran kuulub *White Guide Baltic 2019* nimistusse.

49 Restoran UGANDI RESTO

Lipuväljak 24, Otepää, Valgamaa
+372 58334422, www.ugandiresto.ee
GPS: 58.057386, 26.498010

Restoran pakub maitsevaid toite ja meeldivat teenindust. Roogade valmistamisel kasutatakse värsket, kvaliteetset ning eelistatult kodumaist toorainet.

50 UGANDI kohvik

Tartu mnt 1a, Otepää, Valgamaa
+372 6001413, www.ugandikohvik.ee
GPS: 58.058282, 26.495145

Hubases kohvikus on õhk hingelt soe, meeled magusad ja maitse head ning puhtad. Külla tulles on tunda kvaliteetse kohvi ja magusate saiakeste hurmavat lõhna.

51 TARMERE Mahedad Kanepi ja Tatratooted

Alliku 7, Puka, Otepää vald, Valgamaa
+372 56537225, www.estecofood.eu
GPS: 58.052214, 26.222581

Ettevõtte pakub uuenduslikke ja maitsevaid kanepi- ja tatratooted, mis on head nii kõhule kui maitsemeelele. Valikus on kanepiseemned, kanepiõli ja tatratooted.

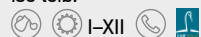

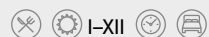
52 HELLENURME veskimuseum
Hellenurme, Elva vald, Tartumaa
+372 5205142, www.veskimuseum.ee
GPS: 58.136817, 26.386552

Ainsas omataolises senini töötavas Eesti vesiveskis on võimalik algusest lõpuni kaasa elada ehtsale leivateole. Alustatakse sellest, kuidas viljateradest jahvatatakse veejõu abil jahu ning hiljem küpsetatakse leivakojas veskiemanda juhendamisel ise leib.

53 WAIDE motell
Käo, Rõngu vald, Tartumaa
+372 5204219, www.waide.ee
GPS: 58.220181, 26.3685664

Waide motell on nagu väike küla. Kohalik toit on seal alati au sees olnud ja võimaluse korral kasutatakse ise kasvatatud toorainet (köögiviljad, maitsetaimed ja salatid).

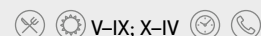
54 PIIRIKIVI talu
Piirikivi, Kulli, Elva vald, Tartumaa
+372 56867902, FB: Piirikivi Talu Oü
GPS: 58.43223, 26.93813

Kohalik väiketootja, kes kasvatab oma talus maasikaid ja suitsutab ning marineerib eestimaist kala. Lisaks valmistab meeõlut ja käsitööveine ning pakub ka mitmesuguseid lihatooteid.

55 LUKE mõisa Kärnerimaja kohvik
Luke mõis, Luke, Nõo vald, Tartumaa
+372 55689096, lukemois.ee
GPS: 58.2427285, 26.5745964

Kauni Luke mõisapargi kärnerimajas kostitatakse suveperioodil külalisi maitsevate koduste toitudega. Igapäevaselt leiab peamiselt kohalikul toorainel põhineva päevamenüü.

56 Eesti Põllumajandusmuuseumi kohvik
Pargi 4, Ülenurme, Tartumaa
+372 7383810, epm.kovtp.ee
GPS: 58.316654, 26.724342

Ajaloolises mõisakompleksis saab tutvuda Eesti maakultuuriga ning osaleda õpitubades. Suveaia ja kohalike talunike saadustest pakub muuseumi kohvik toekat kõhutäit.

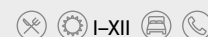
57 ANDRE juustufarm
Talvikese, Kambja vald, Tartumaa
+372 53049809, www.andrefarm.ee
GPS: 58.187227, 26.819026

Farmis toodetakse ja müüakse maailmatasemel kõrge tunnustuse saanud juuste. Võimalik on kiigata lehmalauta, paitada mummukesi ning näha lüpsmisprotsessi. Avatud on talupood, kus müüakse oma juustude kõrval ka teiste väiketootjate toidukaupa.

58 SÄÄNIKU talu puhkekeskus
Mäeselja, Elva vald, Tartumaa
+372 56659816
www.ugaraja.ee
GPS: 58.327797, 26.338072

Sobiv paik perepuhkuseks, üritusteks ja lihtsalt looduse nautimiseks. Kohapeal saab mekkida koduõlut ja iseküpsetatud leiba ning ettetellimisel pakutakse toitlustust.

59 LÕUNAKESKUSE Taluturg
Ringtee 75, Tartu, Tartumaa
+372 5534002
www.taluturg.ee/lounakeskuse-taluturg/
GPS: 58.358088, 26.678860

Taluturul müüakse Eestimaal kasvatatud ja kohalikust toorainest toodetud kaupa. Avatud on hubane kohvikunurk, kus saab nautida turul müüdavast värsket toorainest valminud toite.

60 Pubi ÜksTeist
Kesk 10, Elva, Tartumaa
+372 7303616
www.pubi11.ee
GPS: 58.222344, 26.410967

Vahva pubi Elva kesklinnas pakub lisaks mõnusale kõhutäiele suurepärase sõbralikku õhkkonda. Suvisel ajal on avatud väliterrass.

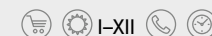
61 Restoran UMB ROHT
Ülikooli 7, Tartu, Tartumaa
+372 7440055
www.umbroht.ee
GPS: 58.379710, 26.722434

Hubane restoran, kus kokad koguvad inspiratsiooni kohalikest taime- ja loomariigist ning pakuvad unustamatuid maitseelamusid igal aastaajal.

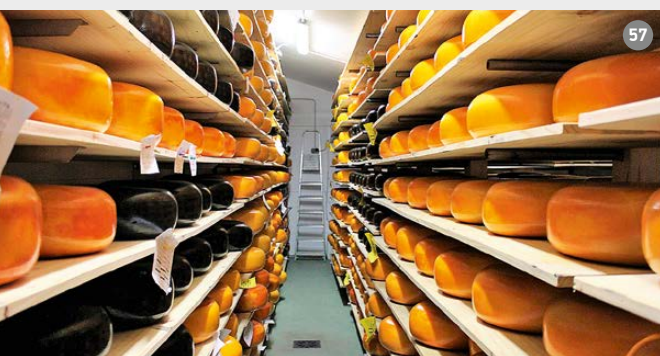
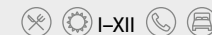
62 A. LE COQ Õllemuseum
Laulupeo pst 15, Tartu, Tartumaa
+372 7449711
www.alecoq.ee/ollemuseum/museum/
GPS: 58.38602, 26.708440

Eesti vanim ja suurim joogitootja, A. Le Coqi õlletehas, kutsub külastajaid avastama õlletegemise ajalugu ja õllekultuuri, tänapäevast õlletootmist ning mekkima kohalikke märjkest tehase õllemuuseumisse. Toodangut, õlle kõrvale sobivaid suupisteid ning suveniire saab soetada väikesest kingipoest.

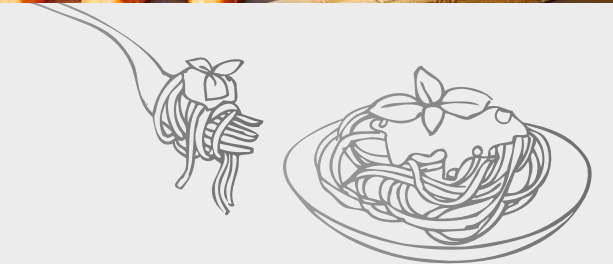

63 Loodusravikeskus LOODUS BIOSPA
Tilga tee, Muri, Luunja vald, Tartumaa
+372 509 3581
www.loodus.net
GPS: 58.40767, 26.82496

Keskuse fookuseks on turgutada tervist läbi kohaliku puhta tooraine, pakudades kergelt töödeldud ja vitamiinidest tulvil maitseelamusid. Põhiliseks tooraineks on keskuse oma aia ning kohalike talunike kasvatatud värsked toodangud.

64 MAITSEELAMUSE KODA

Lombi talu, Põldmaa, Vara vald, Tartumaa
+372 53934648, FB: Maitseelamusekoda
GPS: 58.495139, 27.209861

Õpitubade käigus saavad osalejad teha ise valmis 3-4 käiku ning neid nautida. Pearõhk on Peipsimaa toorainel ja retseptidel. Peamiselt viiakse õpitube läbi välitingimustes. Talvel tehakse õpitube isegi Peipsi järve jääl.

🍴 🕒 I-XII 📞

65 VORONJA galerii aiakohvik ja sibulamoosid

Kesk 22, Varnja, Tartumaa
+372 58844909, voronjagalerii.ee
GPS: 58.4960158, 27.237412

Galerii tegutseb eeskätt kunstigaleriina, pakkudes igal suvel Sibulateel, vana kalurimaja paadikuuris, kvaliteetset ja rahvusvahelist kunstiprogrammi. Avatud on väike kohvik. Lisaks saab kaasa osta sibula- ja šokolaadimoose, veine ja muid hooajalisi tooteid.

🍴 🕒 VI-IX 📞

66 ALATSKIVI LOSSI restoran

Lossi 10, Alatskivi, Tartumaa
+372 53032485, www.lossirestan.ee
GPS: 58.603618, 27.129844

Mõisa värvikas ajalugu seob omavahel Eesti talurahvakultuuri, baltisaksa aadlikultuuri ning lossi arhitektuuris väljenduvat šoti kultuuri. Restoran on need kolm sobitanud oma menüükaardile.

🍴 🕒 I-XII 📞 🚗

67 ALATSKIVI MÕISAMAITSED

Hirveaia 4, Alatskivi, Tartumaa
+372 57400987
www.alatskivimaitused.ee
GPS: 58.602382, 27.132238

Alatskivi mõisa ajaloolises jääkeldris valmivad kohalike metsade ja põldude saadustest käsitööveinid, erinevad taimeteed, toidusuveniirid ning maitseäädikad ja juustumoošid. Hubases ruumis viiakse läbi degusteerimisi ja tooteid saab ka kaasa osta.

🍴 🕒 V-IX; X-IV 📞 📧

68 UIBO talu

Kesk 17-3, Sooru, Valga vald, Valgamaa
+372 5205242
FB: Uibo talu
GPS: 57.856311, 26.113209

Sealihast valmistatakse võimalikult vähese säilitus- ja lisaainetega maitstavaid tooteid, mis kannavad edasi traditsioonilisi Eesti maitseid.

🍴 🕒 I-XII 📞

69 PÄRNA talu

Pärna talu, Lange, Kastre vald, Tartumaa
+372 58291798
FB: Pärna talu
GPS: 58.296573, 26.770625

Värske eestimaine liha suitsutatakse ise valmistatud suitsuahjus, mis annab lihale eheda meki. Lisaks küpsetatakse juuretise baasil kvaliteetsest täistera rukkijahust leiba.

🍴 🕒 I-XII 📞

70 Pruulikoda JUHUS

Tuuliku tn 1a, Tabivere, Tartu vald, Tartumaa
+372 56351078
FB: Juhus
GPS: 58.550677, 26.601284

Endises Tabivere mõisa tuulikuk pruulitakse erinevate maitsetega käsitööõlut. Veskis saab läbi viia nii degustatsioone koos õlle juurde sobivate suupistetega kui õpitubasid.

🍴 🕒 I-XII 📞

71 JUULAMÕISA kohapärimuskohvik

Juulavälja, Juula, Tartu vald, Tartumaa
+372 5257497
www.juulamois.ee
GPS: 58.549767, 26.709057

Kohapärimuskohvikus tervitavad külalastajaid piirkonnale iseloomulikud, tervislikud ja puhtast loodusest pärit toidud. Lisaks saab kaasa osta väiketootjate toidutooteid, -suveniire ja meeneid.

🍴 🕒 I-XII 📞

72 OLEMARI talu

Vahe, Raadivere, Jõgeva vald, Jõgevamaa
+372 5068586
olemari.weebly.com
GPS: 58.678727, 26.550141

Talus peetakse tüüringi tõugu kitsi ja valmistatakse nende piimast erinevaid juuste ning maiuseid. Lisaks kasvatatakse mahedalt maitse- ja ravimtaimi erinevate teesegude ning looduskosmeetika jaoks.

🍴 🕒 I-XII 📞

73 TEEARU talu

Teearu talu, Kurista, Jõgeva vald, Jõgevamaa
+372 55661058
FB: Kurista söögitare
GPS: 58.750414, 26.347322

Peipsi järve kaladest valmistatakse erinevaid tooteid - eriti populaarne on marineeritud suitsulatikas. Lisaks suitsutatakse traditsioonilisel viisil liha. Talult saab tellida ka toitlustusteenust.

🍴 🕒 I-XII 📞

74 ÕUNA puhketalu

Sepa, Õuna, Jõgeva vald, Jõgevamaa
+372 5141768
www.puhketalu.catalina.ee
GPS: 58.749543, 26.351241

Õunat tuntakse Piibe maanteel kunagise hobupostijaama ja kõrtsi järgi. Toitlustuses säilitatakse Eestile iseloomulikku menüüd.

🍴 🕒 I-XII 📞 🚗

392

BUBERT 8 MUNAKOLLASEST

Võta 8 munakollast ja vahusta need korralikult ära koos muskaatõie, soola ja suhkruga. Võta ligi liitri jagu rõõska koort ja vahusta korralikult ära. Määri üks kausid külma võiga, vala selsse kokkusegatud ained ja küpseta keeva vee vannis.

75

77

75 Kohvik ATEJEE

Pargi 13, Jõgeva
+372 526 9279, FB: Kohvik Ateljee
GPS: 58.745169, 26.395840

Perenaine on vene juurtega kunstnik ja õmbleja. Seal ta nimi – Ateljee. Peamiselt pakutakse lihtsaid koduseid toite väikese kiiksuga. Võimalusel kasutatakse tooraineks kohalikku päritolu värsket talutoodangut ja metsasaadusi.

78 LEIVAPUU pagar

Kannikese tn 19, Põltsamaa, Põltsamaa vald, Jõgevamaa
+372 55595957, FB: Leivapuu OÜ
GPS: 58.661914, 25.96693

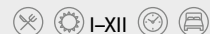
Leiburi esimese koduleivakonkursi võitja küpsetab juuretiseiga traditsioonilisel viisil rukkileiba, mis valmib käsitööna Sangaste rukkist jahvatatud täisterarukkijahust.

76 VESKI külalistemaja

Veski, Kantküla, Jõgeva vald, Jõgevamaa
+372 5102527
FB: Veski Külalistemaja
GPS: 58.824959, 26.592516

Pakutakse värsket ja kohalikust toorainest valmistatud maitsvat toitu. Lõunat saab süüa bufeelaus, suvehooajal valida *a la carte* menüü.

77 MEEMEISTRID mesila

Annavare, Nõmavere, Põltsamaa vald, Jõgevamaa
+372 53056730, FB: Meemeistrid
GPS: 58.636666, 25.860277

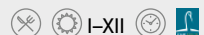
Meemeistrid tutvustavad oma mesindushoones mesindust ja sellega seotud tegevusi. Saab tellida nii ekskursiooni kui degusteerimise.

79 Restoran ANKUR

Tartu tn 5, Mustvee, Mustvee vald, Jõgevamaa
+372 5232069, www.ankur.ee
GPS: 58.84773, 26.942868

Pakutakse koduseid toite, mille valmistamisel kasutatakse alati võimalusel kodumaiseid tooraineid. Eriiselt on hinnatud kohalik Peipsi järve kala.

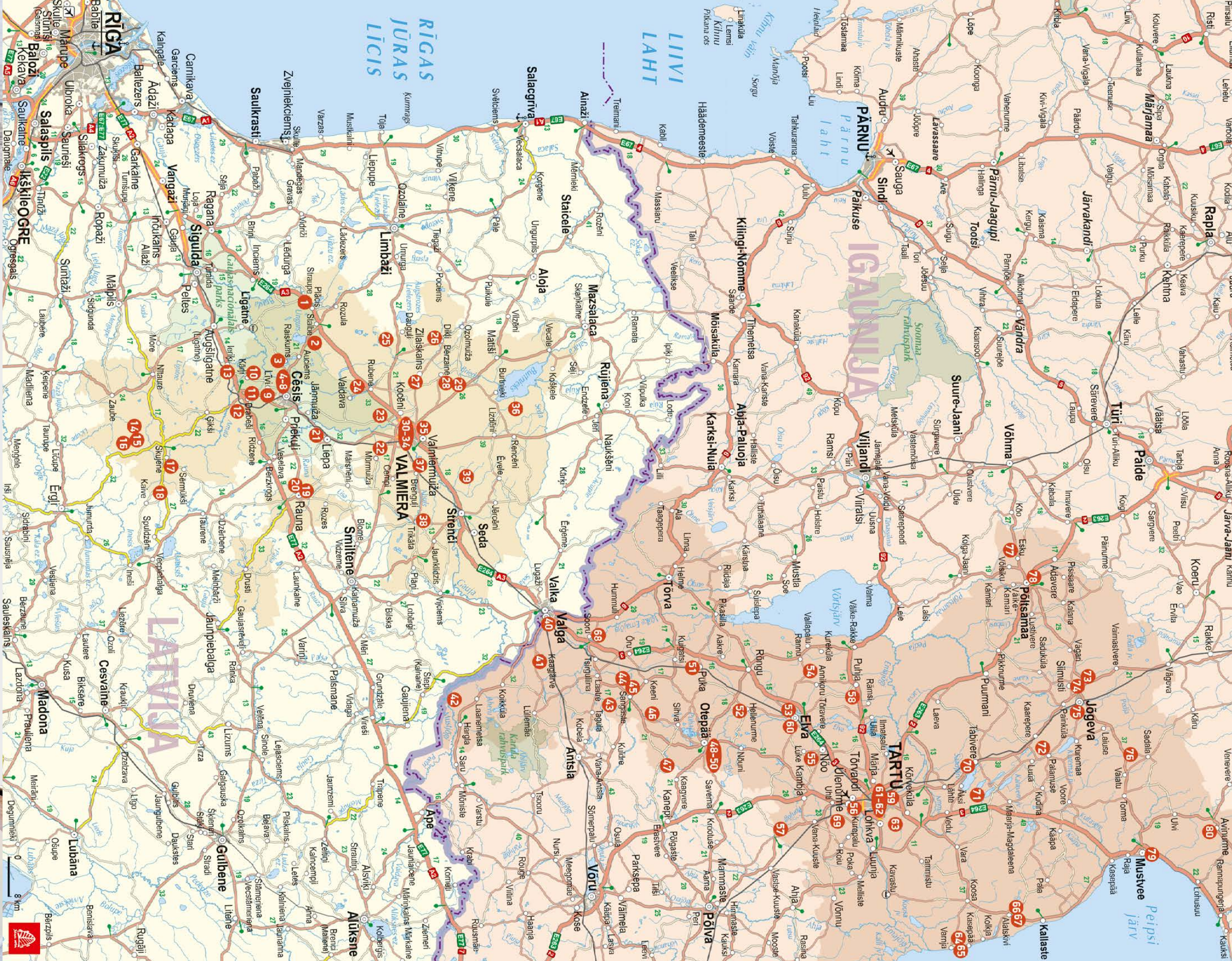
80 AVINURME puiduait

Võidu tn 3, Avinurme, Mustvee vald, Jõgevamaa
+372 5275762, www.puiduait.ee
GPS: 58.985514, 26.864710

80

76

18

TURISMIINFO

Läti

Amata Turismiinfopunkt

+371 25669935

turisms@amatasnovads.lv

<http://amata.lv>

Cēsis Turismiinfokeskus

+371 28318318

info@cesis.lv

<http://turisms.cesis.lv>

Pārgauja Turismiinfopunkt

+371 26620422

turisms@pargaujasnovads.lv

www.tourism.straupe.lv

Rauna Turismiinfokeskus

+371 20113881

tic@rauna.lv

www.rauna.lv/turisms

Strenči Turismiinfokeskus

+371 64715667

tic@strencunovads.lv

www.strencunovads.lv

Valmiera Turismiinfokeskus

+371 26332213

tic@valmiera.lv

www.visit.valmiera.lv

Eesti

Elva Turismiinfo

+372 7330132

turism@elva.ee

www.elvatourism.ee

Jõgevamaa Turismiinfokeskus

+372 7768520

jogeva@visitestonia.com

www.visitjogeva.com

Otepää Turismiinfokeskus

+372 7661200

otepaa@visitestonia.com

www.otepaa.eu

Põltsamaa Turismiinfopunkt

+372 7751390

turism@poltsamaa.ee

www.visitpoltsamaa.com

Tartu Külustuskeskus

+372 7442111

info@visittartu.com

www.visittartu.com

Valga Külustuskeskus

+372 7661699

valga@visitestonia.com

www.valgamaa.ee

www.viahanseatica.info
www.flavoursoflivonia.com

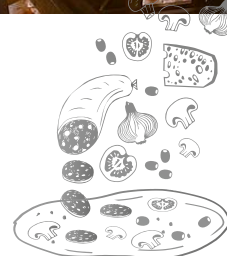
Väljaandja: Vidzeme Planeerimisregioon

Ettevalmistus: "Jāņa sēta Map Publishers" Ltd , www.kartes.lv

Fotod: Roberts Āboltiņš, Klāvs Vasiļevskis, Uģis Brālēns, brošūris on kasutatud turismiinfokeskuste ja ettevõtete fotosid erakogudest.

Illustratsioonid: Sabīne Ozoliņa, Annika Tānav

2019

See brošuur on valminud projektis „Liivimaa toidutee“, mis on ellu viidud programmi Interreg Estonia–Latvia raames Euroopa Regionaalarengu Fondi toel.

See trükkis kajastab autori seisukohti. Programmi korraldusasutus ei vastuta selles sisalduva teabe võimaliku kasutamise eest.

